

& fiet salua credentibus illis, & uitam castam agētibz.
Tandiu enim resurrectio suspēsa est, quamdiu omnes cre-
dant prædestinari ad salutem.

CAPVT III.

Humanus sermo est. Si quis episcopatum de-
siderat, bonum opus desiderat. Quoniam
episcopum bonæ uitæ esse oportet: idcirco
qui episcopatum cupit bonum opus deside-
rat. Hoc enim cupiens, bonam uitam appe-
tere uidef, si tamen non ab his declinet que
in subiectis habentur, ne ambitione & desiderio pecunię
hoc egisse uideatur. ¶ Oportet ergo episcopum irrepre-
hensibilem esse.) Qualis episcopus debeat esse describit
ut nemo episcopatum appetat, nisi fuerit fidus, qui ab o-
mnibus contrarijs abstinere se potest, ut nõ indignus sit
sua professione. ¶ Vnius uxoris uirum.) Quãuis se-
cundam numero uxorem non sit habere prohibitum, ut
tamen quis dignus ad episcopatum sit, etiam licita de-
bet spernere propter sublimitatem ipsius ordinis, quia
cæteris melior debet esse qui cupidus est sedis illius. ¶ So-
brium, pudicum, ornatum, hospitem, docibile, nõ ob-
noxium uino, non uerberatorem, sed modestum, non li-
giosum, non asperum, domum suam bene regentem, si-
lios habentem subditos cum omni charitate.) Talem ho-
minem qui hæc custodiat quæ enumerat bona creari di-
xit debere episcopum. Hæc em̄ signa sunt dignitatis epi-
scopalis. Si autem quis potiora sectatus & corpus & ani-
mam suam deo dicauerit ne se copulet matrimonio, tan-
tomagis dignus fiet. Ideo enim inferiorem posuit, ut de
potiore nemo dubitaret. ¶ Si quis aut̄ domui suæ præ-
esse nescit, quomodo ecclesiæ diligentiam habebit?) Ma-
nifestū est, quia tunc potest idoneus rector futurus pro-
bari, si prius domū suam recte gubernauerit. Qui enim
in minimis fidelis est, & in magnis fidelis est. ¶ Non Ne-
ophytum, ne in superbiam elatus in iudicium incidat di-
aboli.) Verum est, quia rudis in fide solet extolli super-
bia, maxime si accipiat ordinem. Nouitate enim & pote-
state

Luc. 16

state inflatur, arbitrans se præ cæteris digniorem. Vidēs enim primo anno natiuitatis collatum in se honorem, putat non magis ad suum, sed ad aliorum profectum se uocatum, quasi beneficium religioni det magis quàm accipiat ab ea, per quam rem elatus incurrit laqueum diaboli. Inuenta enim occasione superbiæ illius satanas præcipitat eum. Ideoq; in Salomone legitur: **Superbis deus resistit.** Vnde & in alia epistola idem **Apostolus** ait: **Qui se putat esse aliquid seipsum seducit. Et dominus: Qui se, inquit, exaltauerit humiliabitur. ¶ Oportet autem eum & testimonium habere bonum ab his qui foris sunt.)** Sensem dominicum secutus ait: **Oportet futurū episcopum testimonium bonum habere ab extraneis, quia qui in minimis fidelis est, & in magnis, sicut dicit dominus. Si in alieno mammona fideles non fuistis, quod uestrum est quis dabit uobis, ut hic qui in mundanis rebus & cōuersatione humana fidelis minime inuenitur, dubiū nō sit, quia & in diuinis rebus idoneus nō erit: Si autem hominibus fidem exhibuerit, multo magis deo ¶ Ne in opprobrium incidat & laqueum diaboli.)** Si timorem dei ante oculos non habuerit episcopus, tempori magis se commendans, hunc quasi infidelem & pseudopphetam deserit deus, & difformis uidebitur omnibus & maculosus, quia aliter facit quàm prædicat, uerbis suis ipse se accusans, quia depuratus est gregi satanæ. Tunc enim uera se probat prædicare, si ea conetur & gerere. Magna ergo cura eligendus est, qui domum dei regendam accipiat. Si enim terrestrium rerum dispensatores idonei quærendi sunt, quantum magis cælestium ¶ **Diaconos pari modo pudicos, non bilingues, non uino multo deditos, non turpibus lucris uacantes, habentes mysteriū fidei in conscientia pura: & hi autem probentur primū, & sic ministrent sine crimine.)** Qui tanta cura diaconos eligendos præcipit, quos constat ministros esse sacerdotum, quales uult esse episcopos, nisi sicut ipse ait, irreprehensibiles? **Negocia tamē publica, turpia, uilia lucra nō habentes. Scit enim ideo negociari ut capiant lucra, nec**

Gal. 6

Lucæ. 14

aliud profitetur quā gerit. **T**urpia autē lucra hæc dicit esse, si sub pia professione quæstibus studeatur. **T**urpis enim deprehenditur, cum se purum ostentat. **P**ost episcopum tamen diaconatus ordinationem subiecit. **Q**uare, nisi quia episcopi & presbyteri una ordinatio est, uterque enim sacerdos est. **S**ed episcopus primus est, ut omnis episcopus presbyter sit, non tamen omnis presbyter episcopus. **H**ic enim episcopus est qui inter presbyteros primus est. **D**enique **T**imotheum presbyterum ordinatum significat: sed quia ante se alterum non habebat, episcopus erat. **V**nde & quemadmodum episcopum ordinet ostendit. **N**eq; enim fas erat aut licebat, ut inferior ordinaret maiorem. **N**emo enim tribuit quod non accipit. ¶ **M**ulieres similiter pudicas non studentes discordiæ sed sobrias, fideles in omnibus. **Q**uia sanctum præcepit creare episcopum adæque & diaconum, non utique disparem uult esse plebem: quippe cum dicat dominus: **S**ancti estote, quia & ego sanctus sum. **I**deoque etiā mulieres quæ inferiores uidentur, sine crimine uult esse, ut munda sit ecclesia dei. **S**ed **C**ataphrygæ erroris occasionem captantes, propter quod post diaconos mulieres alloquitur, etiam ipsas diaconas ordinari debere uana presumptione defendunt, cum sciant apostolos septem diaconos elegerisse. **N**unquid nulla mulier tunc idonea inuenta est, cū inter undecim apostolos sanctas mulieres fuisse legamus? **S**ed ut hæretici animum suum uerbis non sensu legis astruere uideantur, apostoli uerbis cōtra sensum nituntur apostoli, ut cum ille mulierem in ecclesia in silentio esse debere precipiat, illi e contra etiam autoritatem in ecclesia uendicent ministerij. ¶ Diacones sint unius uxoris uiri, filios bene regentes & domos proprias. Qui enim bene ministrauerunt, gradum bonum sibi acquirunt, & multam fiduciam in fide quæ est in Christo Iesu. **E**a quæ minus dixerat de ordinatione diaconatus nunc subiecit. **O**stendit etiam istos unius uxoris uiros esse debere, ut hi ad ministerium dei eligantur qui non sunt egressi cōstitutum dei; **H**omini enim unam uxorem decreuit deus

cum qua benedicatur. Nemo enim cum secunda benedicitur. Qui si filios bene gubernauerint, & domos suas, id est uernaculos aut domesticos, poterunt digni fieri sacerdotio, & fiduciam habere apud deum, ut sciant se posse impetrare quod postulant, iam de cætero se ab usu fœminæ cohibentes. Veteribus enim idcirco concessum est Leuitis aut sacerdotibus uxores ad usum habere: quia multum tempus octo uacabant à ministerio aut sacerdotio. Multitudo enim erat sacerdotum & magna copia Leuitarum, & unusquisque certo tempore seruebat diuinis ceremonijs secundum institutum Dauid. Hic enim uiginti & quatuor classes constituit sacerdotum, ut uicibus deseruieret. Vnde Abia octauam classem habuit, cuius uice Zacharias fungebatur sacerdotio, sicut continetur in Paralipomenon, ita ut tempore quo non illos contingeret deseruire altari, domorum suarum agerent curam. At ubi autem tempus imminebat ministerij, purificationis aliquantulis diebus accedant ad templum offerre deo. Nunc autem septem diaconos esse oportet, aliquantos presbyteros, ut bini sint per ecclesijs, & unus in ciuitate episcopus, ac per hoc omnes à conuentu fœminæ abstinere debere, quia necesse est eos quotidie præsto esse in ecclesia, nec habere dilationem, ut post conuentum legitime purificentur sicut ueteres. Omni enim hebdomada offerendum est, etiam si non quotidie peregrinis, incolis tamen uel bis in hebdomada, & non desunt qui propè quotidie baptizentur ægri. Nam ueteribus ideo concessum est, quia multo tempore in templo non uidebantur, sed erant priuati. Si enim plebis hominibus orationis causa ad tempus abstinere se præcipit, ut uacent orationi, quantumque sibi commissis oportet orare. Mundiore ergo esse debet cæteris, quia actores dei sunt. **Hæc tibi scribo sperans cito me uenire ad te. Si autem tardauero, ut scias quæ ad modum oporteat te in domo dei cõuersari quæ est ecclesia dei uiui, colūna & firmamentum ueritatis.)** **Quantum**

Leuit. 19

ad scientiam eius pertinebat, hoc erat in eo quod citius illum uisurus esset. Sed quia solet aliud placere deo, cuius prouidentia ipsi soli cognita est: idcirco ne forte, inquit, tardem, scribo tibi ut scias, quomodo ecclesiam ordines quæ est domus dei, ut cum totus mundus dei sit, ecclesia tamen domus eius dicatur, cuius hodie rector est **Damasus**. Mundus enim in præuaricatione est diuerso turbatus errore. Ideo illic necesse est dicatur esse domus dei & ueritas, ubi secundum uoluntatem suam timetur. Hoc profitentibus de eo seruis, quod ipse dignatus est edocere, ne forte uerba eius negarentur esse, uirtutibus hæc signauit quæ à nullo alio fieri possunt, ut his infidelitas accusata inexcusabilis percat. Firmamentum enim ueritatis huius signa sunt & prodigia. ¶ Et quidem omnium confessione magnum est huius pietatis mysterium. Nul- lum fidelium admirari negat sacramentum ueritatis in ecclesia prædicatæ, quam pietatem appellat. Magnanimitatem enim & clementiam suam cognoscentibus se diuina tribuit dona, excepta remissione peccatorum quæ hic in præsentem largitur. ¶ Quod declaratum est in carne, iustificatum est in spiritu, uisum est angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in hoc mundo, assumptum est in gloria. Sacramentum mysterii dei quod est **Christus** in carne dicit manifestatum quod latebat in spiritu. Natus enim homo filius dei qui in secreto erat apud deum, opere & prædicatione declarauit se creaturæ, & hoc est iustificatum esse in spiritu operibus & uirtute, clariuisse eum qui erat in carne quis esset: deinde apparuisse angelis, non iam in forma humilitatis sed in potestate. Tandiu enim aspectu humilis uisus est per carnem, quæ diu deuisa morte resurgeret à mortuis & uideretur maiestas eius quæ natus ut homo, non erat totus homo, ut agnoscere angeli mysterium, quod prius latuit, declaratum in carne, genu illi flectentes quasi deo gratias agant, quia didicerunt ueritatem quæ gentibus prædicata est, ut ab errore liberarentur, in quo mundus proficit, ut non damnentur. Ideo enim creditum est mundo dei sacramentum

ut